

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 30 lipca 2020 r.

Druk nr 177

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy pana senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Ryszard Bober	(-) Krzysztof Kwiatkowski
(-) Marek Borowski	(-) Jan Filip Libicki
(-) Zygmunt Frankiewicz	(-) Ryszard Świlski
(-) Stanisław Gawłowski	(-) Wadim Tyszkiewicz
(-) Jolanta Hibner	(-) Kazimierz Ujazdowski
(-) Magdalena Kochan	

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji

Art. 1. W ustawie z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. poz. 550, z 2008 r. poz. 584 i 778 oraz z 2009 r. poz. 805) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Członków rady pracowników u pracodawcy zatrudniającego:

- 1) do 100 pracowników – wybierają pracownicy spośród kandydatów zgłoszonych na piśmie przez grupę co najmniej 5 pracowników;
- 2) powyżej 100 pracowników do 500 pracowników – wybierają pracownicy spośród kandydatów zgłoszonych na piśmie przez grupę co najmniej 10 pracowników;
- 3) powyżej 500 pracowników – wybierają pracownicy spośród kandydatów zgłoszonych na piśmie przez grupę co najmniej 20 pracowników.”;

2) w art. 8 w ust. 1 skreśla się wyrazy „na pisemny wniosek grupy co najmniej 10% pracowników”;

3) w art. 10:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wybory członków rady pracowników przeprowadza komisja wyborcza zwołana przez pracodawcę na pierwsze posiedzenie nie później niż 5 dni roboczych po zamknięciu listy kandydatów. Pracodawca na pierwszym posiedzeniu komisji przekazuje projekt regulaminu określającego tryb jej działania oraz przeprowadzenia wyborów, uwzględniający specyfikę funkcjonowania przedsiębiorstwa, kierując się zasadą jak najmniejszych utrudnień dla jak największej liczby pracowników w oddaniu głosu przy zachowaniu środków ostrożności zmniejszających ryzyko zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

2. W skład komisji wyborczej wchodzi wskazana przez pracodawcę osoba oraz po jednej osobie wskazanej przez każdego z kandydatów, a także – jako przewodniczący komisji – najstarszy wiekiem pracownik u danego pracodawcy, który wyrazi na to zgodę. Członkiem komisji nie może być kandydat.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Komisja wyborcza przyjmuje zwykłą większością głosów regulamin określający tryb jej działania oraz przeprowadzenia wyborów. Dopuszcza się przeprowadzenie posiedzeń komisji przy pomocy środków porozumiewania się na odległość.”,

- c) uchyla się ust. 3,
- d) w ust. 4 skreśla się wyrazy „są bezpośrednie i”,
- e) w ust. 5 wyrazy „50%” zastępuje się wyrazami „10%”,
- f) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku gdy w wyborach nie wzięło udziału co najmniej 10% pracowników przeprowadza się ponowne wybory w terminie określonym przez komisję wyborczą za zgodą pracodawcy, lecz nie później niż w okresie 12 miesięcy od daty wyborów nieważnych.”,

- g) uchyla się ust. 7,
- h) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku gdy kandydaci na członków rady pracowników otrzymają równą liczbę głosów, a liczba miejsc pozostających do obsadzenia jest mniejsza od liczby tych kandydatów, kandydaci kolejno pełnią funkcję członka rady pracowników w równych okresach w trakcie kadencji rady. O kolejności pełnienia funkcji członka rady decyduje losowanie przeprowadzone przez komisję wyborczą.”;

4) w art. 11:

- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Rada pracowników działa do dnia pierwszego posiedzenia nowo wybranej rady pracowników.”,

- b) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Rada pracowników wybiera ze swojego grona, z pominięciem osób wybranych w trybie, o którym mowa w art. 12 ust. 2a, przewodniczącego i wiceprzewodniczącego oraz uchwała swój regulamin.

5. Pracodawca jest obowiązany do powiadomienia pracowników o prawie do wyboru członków kolejnej rady pracowników co najmniej na 60 dni przed upływem okresu 4 lat od dnia wyboru rady pracowników, a w przypadku okoliczności, o których mowa w art. 12 ust. 2b – w terminie 5 dni roboczych od zwolnienia miejsca w radzie.”;

5) w art. 12:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, o ile w wyborach liczba kandydatów wynosiła co najmniej dwukrotność liczby miejsc do obsadzenia, w skład rady wchodzi osoba, która spośród kandydatów niewybranych do rady otrzymała największą liczbę głosów.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. W przypadku braku możliwości obsadzenia miejsca w radzie w trybie o którym mowa w ust. 2, pozostali członkowie rady pracowników, którzy objęli funkcję w wyniku wyboru, kooptują na nieobsadzone miejsca w radzie bezwzględną większością głosów osoby spośród pracowników posiadających bierne prawo wyborcze. Liczba członków rady, którzy objęły miejsce w radzie w wyniku kooptacji, nie może przekroczyć 50% składu rady.

2b. W przypadku braku możliwości obsadzenia miejsca w radzie w trybie, o którym mowa w ust. 2a, przeprowadza się wybory rady kolejnej kadencji na zasadach określonych w art. 8–10. Do rady pracowników w pomniejszonym składzie stosuje się art. 11 ust. 1a.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt nowelizacji ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji, przygotowany z inspiracji Instytutu Spraw Obywatelskich, ma na celu ułatwienie działania rad pracowników, w szczególności w czasie stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Nowe brzmienie art. 4 ust. 4:

Zbieranie podpisów w małych środowiskach podczas pandemii sprzyja jej rozprzestrzenianiu, dlatego słusznym jest zmniejszenie liczby koniecznych podpisów do zgłoszenia kandydatury. Nadto, przy uwzględnieniu zachowań społecznych, że poparcie kandydata jest zobowiązaniem się do oddania na niego głosu w wyborach, co wielu osobom utrudnia dopuszczane przez prawo poparcie podpisem więcej niż jednego kandydata, aktualny wymóg 10 popierających kandydata pracowników dla przedsiębiorstw 50-osobowych utrudnia zgłoszenie średnio 2 kandydatów na jedno miejsce w radzie (czyli razem sześciu kandydatów, bo musiałyby ich poprzeć 60 osób). Uwzględnivszy fakt, iż to nawet przy nierealistycznym założeniu, że 100% pozostałych pracowników angażuje się w zbieranie podpisów, to przy tak wysokim progu liczba zgłoszonych kandydatów może być niższa niż liczba miejsc do obsadzenia. Zgłoszenie 4 kandydatów do 3 osobowej rady (co jest wymogiem jakiegokolwiek wyboru) w przedsiębiorstwie zatrudniającym 50 osób wymaga zebrania 40 podpisów, a przecież uwzględnić należy fakt, iż kilka osób ze ścisłego kierownictwa firmy programowo powstrzyma się od popierania konkretnych kandydatów, a część pracowników przebywać może na urloпах, zwolnieniach lekarskich lub w delegacjach służbowych. Analogiczne uwagi dotyczą przedsiębiorstw 100-osobowych, gdzie ustanowiono wymóg 20 podpisów popierających kandydata. Dlatego należy skorygować aktualny kształt ustawy zgodnie z realiami – zakładając (optymistycznie) w przedsiębiorstwie zatrudniającym do 500 osób, że w wyborach weźmie udział 50% pracowników, a powinna istnieć możliwość zgłoszenia co najmniej dwukrotnie większej liczby kandydatów niż liczba miejsc do obsadzenia, uwzględniając że nie wszyscy pracownicy będą mogli lub będą chcieli poprzeć pisemnie jakiegokolwiek kandydata, to wystarczająca do zarejestrowania kandydata ilość popierających osób powinna zostać ograniczona do zgłoszonych propozycji. W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających

powyżej 500 osób wymóg poparcia nie powinien rosnać proporcjonalnie do zatrudnienia, bowiem większe firmy są zorganizowane w odrębne jednostki organizacyjne, których pracownicy za wyjątkiem kierownictwa mają ograniczony kontakt z pozostałymi pracownikami, więc organizowanie poparcia jest utrudnione. Dlatego proponuje się ustalenie stałej, bezwzględnej ilości podpisów popierających zgłoszenie kandydatury na poziomie przedsiębiorstwa 500-osobowego, nawet gdyby zatrudnienie było wielokrotnie wyższe.

Zmiana w art. 8 ust. 1:

Zbieranie podpisów pod wnioskiem o przeprowadzenie wyborów rady pracowników sprzyja poszerzaniu pandemii, a wcale nie jest konieczne, skoro do ważności wyborów zgodnie z nowelizowanym art. 10 ust. 5 potrzebna jest frekwencja w głosowaniu na poziomie min. 10%. Jeżeli pracownicy nie będą zainteresowani powstaniem rady, nie wezmą udziału w głosowaniu, więc zbieranie podpisów jest zbędne. Nadto, zebranie podpisów 10% pracowników przedsiębiorstwa, z których część pracuje zdalnie musi być uznane za sztuczną barierę, jeśli uwzględni się okoliczność, iż wiele przedsiębiorstw działa w kilku lokalizacjach, co uniemożliwia zorganizowanie się pracowników do działań, które wymagają wzajemnego zaufania. Pandemia uczyniła próg 10% efektywnie wyższym, dlatego należy go znieść, skoro reprezentatywność rady faktycznie kreowana jest przez frekwencję w głosowaniu.

Zmiany w art. 10:

Obecne przepisy ustawy kształtują tryb przeprowadzenia wyborów rady pracowników w sposób zwiększający ryzyko zarażenia poprzez zbędne intensyfikowanie kontaktów bezpośrednich między członkami ograniczonych środowisk zakładów pracy poprzez zbieranie podpisów pod kandydaturami i sam akt głosowania zbędnie powielany w przypadku nieważności wyborów z powodu zbyt niskiej frekwencji lub równej liczby głosów oddanych na dwóch kandydatów, względnie wyborów uzupełniających. Ryzyko to można zmniejszyć adekwatnie do specyfiki funkcjonowania danego przedsiębiorstwa. Jednakże nie jest to możliwe z poziomu ustawy dla wszystkich tak bardzo różnych przedsiębiorstw w Polsce. W przypadku zakładów pracy funkcjonujących w ruchu ciągłym bądź wielozmianowym albo zlokalizowanych w wielu miejscach, w szczególności po zwiększeniu zakresu pracy zdalnej, przeprowadzenie wyborów tradycyjnych przy wysokim wymogu frekwencji 50% jest jeszcze trudniejsze niż dotychczas. Np. ograniczenie głosowanie do jednego dnia roboczego, jak to sugeruje obecny przepis, może utrudnić wzięcie udziału w wyborach przez pracowników zatrudnionych na różnych zmianach bądź odbierających dzień wolny z tytułu pracy w ruchu

ciągłym. Także ustalenie miejsc oddawania głosów może sprzyjać lub utrudniać wzięcie udziału w głosowaniu niektórym grupom pracowniczym, zwiększając udział w oddanych głosach tej grupie, która pracując bezpośrednio na użytek kierownictwa kieruje się w swoich poglądach opiniami pracodawcy. Zwiększenie powierzonych pracodawcy obecną ustawą kompetencji w kształtowaniu trybu przeprowadzania wyborów nie daje rękojmi wyboru niezależnych członków rad pracowników. Dlatego nowelizacja proponuje wyłonienie komisji wyborczej, określającej sposób przeprowadzenia wyborów, we współpracy, ale nie pod dyktando pracodawcy. O tym, czy wybory są bezpośrednie czy pośrednie powinna zapaść decyzja w danym przedsiębiorstwie, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki firm albo zatrudniających więcej osób niż możliwości największego pomieszczenia u pracodawcy albo funkcjonujących w strukturze oddziałowej rozrzuconej po kraju. Bezpośrednie głosowanie na nieznaną sobie osoby zatrudnione w niezwiązanych ze sobą organizacyjnie jednostkach firmy nie wyłoni silnego dla pracodawcy partnera. Bezpośredniość wyborów prowadzi do tego, że rady pracowników są zdominowane przez największe komórki organizacyjne przedsiębiorstwa z pominięciem mniejszych, ale zatrudniających łącznie nie mniej pracowników komórek organizacyjnych zakładów pracy. W niektórych przypadkach bardziej reprezentatywnym rozwiązaniem byłby wybór elektorów w komórkach organizacyjnych przedsiębiorstwa wybierających dalej członków rady. W konsekwencji wykreśla się z ustawy kryterium liczby otrzymanych głosów decydujących o wyborze, by dać możliwość przedsiębiorstwom wyboru grupami („kuriami”) różnych komórek organizacyjnych przedsiębiorstw. Dlatego proponuje się delegowanie przez ustawodawcę trybu przeprowadzenia wyborów na zakłady pracy. Jednakże by nie powstało ryzyko ukształtowania ich przez pracodawcę zainteresowanego w wyborze zależnej od niego rady pracowników, projekt nowelizacji wprowadza przepisy nakazujące mu współpracę w tym obszarze z niezależnymi przedstawicielami pracowników.

Proponuje się zmniejszenie dla ważności wyborów frekwencji z 50 do 10%, co byłoby praktycznym przekształceniem wykreślanego w art. 8 ust. 1 wymogu zebrania 10% podpisów załogi pod wnioskiem o przeprowadzenie wyborów, celem redukcji niepotrzebnych w dobie pandemii zbędnych kontaktów. Takiego wymogu nie ma w wyborach parlamentarnych i samorządowych. W przypadku nieważności wyborów odchodzi się od szybkiego przeprowadzenia kolejnych wyborów, tym bardziej, że proponuje się w dalszych przepisach, aby rada poprzedniej kadencji pełniła funkcję do czasu wyborów.

Zmiany w art. 11:

Wydłużenie kadencji rady jest przywróceniem zapisu z pierwotnego kształtu ustawy. Wobec faktu, iż z powodu pandemii wybór nowej rady może się opóźnić nawet do 12 miesięcy, należy powrócić do możliwości przedłużenia kadencji rady do czasu ukonstytuowania się rady nowej kadencji. Takie rozwiązanie pozwoli komisji wyborczej i pracodawcy planowanie wyborów w terminie mniej sprzyjającym zarażeniu się COVID-19.

Zmiany w art. 12:

Dotychczas celem obsadzenia wakatów w radzie pracowników ustawa przewidywała wybory uzupełniające. Uruchamiano długą procedurę, osiągając przy tym niewspółmiernie niski rezultat w postaci wyboru nawet jednej osoby na krótki okres, czasem nawet krótszy niż 1 rok. W okresie pandemii jest to niepotrzebne ryzyko. Proponuje się obsadzanie wakatów w radzie przez zastąpienie odchodzącego członka rady kolejną osobą, która otrzymała największą liczbę głosów w wyborach, jednakże w przypadku jej niskiej reprezentatywności proponuje się kooptację przez członków rady, które mają silny mandat do reprezentowania załogi. Gdyby jednak kooptacja miała objąć ponad 50% składu rady, zamiast wyborów uzupełniających proponuje się zakończenie bieżącej kadencji rady i przeprowadzenie od razu nowych wyborów, co zmniejszy liczbę aktów wyborczych o niewielkim znaczeniu w okresie pandemii.

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi będą zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji będą przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.